Griffier van de Staten

Geleidebrief Kaderstellend

Provincie Zeeland

Naam voorstel Nummer **BLD-008**	Statenvoorstel Startnota Natuurvisie Zeeland 2016-2022		
	Commissie Ruimte		9 oktober 2015
Betreft vergadering	Provinciale Staten		11 december 2015
Te verzenden via	iBabs		
Verzenddatum	28 september 2015		
Commissiegriffier	Alma van Wallenburg	0118 – 63 1265	ac.v.wallenburg@zeeland.nl
Statenadviseur	Simon de Visser	0118 – 63 15 94	s.de.visser@zeeland.nl
Inhoudelijk ambtenaar	Winant Halfwerk	0118 – 75 2108	w.halfwerk@zeeland.nl
Verantwoordelijk bestuurder	C.M.M. Schönknecht-Vermeulen		

Inhoudelijk	
Aanleiding	Decentralisatie natuurbeleid van Rijk naar provincies; op basis van de nieuwe Wet Natuurbescherming (beoogde inwerkingtreding begin 2016) zijn provincies verplicht een provinciale Natuurvisie op te stellen.
Bevoegdheid	PS
Wat stellen GS voor?	Instemmen met Startnota Natuurvisie Zeeland 2016-2022. In de Startnota worden de achtergrond en kaders van het provinciaal natuurbeleid geschetst. De nota bevat een toelichting op het voorbereidingsproces en de planning van de Natuurvisie. Aan de hand van zes pijlers wordt het provinciaal natuurbeleid geschetst. Dit zijn: • Natuurbescherming; • Natuurbeheer; • Natuurontwikkeling; • Natuurherstel; • Natuurverbreding en –beleving; • landschap
Argumenten	Invulling van de provinciale regierol voor natuur en platteland en inzet van daarvoor beschikbare Rijksmiddelen en afgesproken eigen bijdrage.
Doelen en effecten	Voorbereidingstraject opstellen Natuurvisie Provincie Zeeland in samenwerking met maatschappelijk veld en PS.
Controleren	Vaststelling van "Natuurvisie Provincie Zeeland 2016-2022", zomer 2016.
Uitvoering	Bij het bepalen van het ambitieniveau moet wel rekening gehouden worden met gemaakte afspraken met onder meer het Rijk

Informeren	In de in april 2016 door PS vast te stellen Kadernota wordt het ambitieniveau bepaald en de daarbij horende financiële middelen tot 2022. Tijdens de totstandkoming van de Natuurvisie gaat de uitvoering van het Natuurbeleid voort. PS ontvangen hiertoe het statenvoorstel Bestedingsplan Natuur 2016. Daarnaast moeten, vóór de inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming, verschillende provinciale verordeningen met betrekking tot vergunningverlening en schade-uitkeringen worden vastgesteld. Daarmee kunnen de lopende werkzaamheden kunnen worden voortgezet.
Kosten en dekking	Inclusief de verplichte eigen bijdrage van de provincie voor beheer is jaarlijks € 15,6 miljoen beschikbaar. In 2016 en 2017 is per jaar € 3,3 miljoen extra beschikbaar voor de ontwikkelopgave. De kosten voor het opstellen van de Natuurvisie worden gedekt uit regulier budget.
Overige informatie	
Resultaat commissiebehandeling	

15013711

PROVINCIE ZEELAND
AFD. SG AMBT.
AFD. TERMIJN Joosse
DATUM 22 SEP. 2015
DOC.NR.
ZAAK NR.
CLASS.

Provincie Zeeland

Gedeputeerde Staten

De voorzitter van Provinciale Staten van Zeeland
p/a Statengriffie

bericht op brief van:	-
uw kenmerk:	-
ons kenmerk:	15013297
afdeling:	Water, Bodem en Natuur
bijlage(n):	1 (Statenvoorstel)
behandeld door:	W. Halfwerk
doorkiesnummer:	0118-752108
onderwerp:	Statenvoorstel "Startnota Natuurvisie 2016-2022"

verzonden: 22 SEP. 2015

Middelburg, 22 september 2015

Geachte voorzitter,

Hierbij bieden wij u het Statenvoorstel "Startnota Natuurvisie 2016-2022" aan.

Via het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is het natuurbeleid volledig naar de provincies gedecentraliseerd. Natuurbeleid is daarmee een kerntaak van de Provincie geworden.
De nieuwe Wet Natuurbescherming (beoogde inwerkingtreding begin 2016) verplicht provincies een provinciale Natuurvisie op te stellen.
De Natuurvisie moet een door PS vastgestelde beleidsdocument zijn.

Voorliggend Statenvoorstel betreft de startnota van de Natuurvisie, waarin de opzet en reikwijdte, alsmede het traject van totstandkoming van de Natuurvisie Zeeland wordt aangegeven. Later in het traject (begin 2016) wordt een kadernota voorgelegd waarin keuzes kunnen worden gemaakt, waarbij de uiteindelijke Natuurvisie medio 2016 ter besluitvorming wordt aangeboden. Wij verzoeken u het Statenvoorstel ter besluitvorming te agenderen.

Tijdens de totstandkoming van de Natuurvisie gaat de uitvoering van het Natuurbeleid voort. Hiertoe is het noodzakelijk om nog dit jaar twee andere voorstellen aan uw Staten voor te leggen. Dit betreft ten eerste het bestedingenplan Natuur, met een voorstel voor de besteding van de middelen voor het jaar 2016.

PROVINCIE ZEELAND

Provinciehuis Middelburg
Bezoekadres: Abdij 6
4331 BK Middelburg

Postadres:
Postbus 6001
4330 LA Middelburg

www.zeeland.nl
T: 0118 - 631011
F: 0118 - 626949

Ten tweede is het met het oog op de komst van de nieuwe Wet natuurbescherming nodig om op korte termijn, nog vóór de daadwerkelijke inwerkingtreding, verschillende provinciale verordeningen vast te stellen, hetgeen een bevoegdheid van uw Staten is. Dit is nodig om lopende werkzaamheden zoals bijvoorbeeld vergunning-verlening en schade-uitkeringen voort te kunnen zetten.

Hoogachtend,

gedeputeerde staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter

A.W. Smit, secretaris

Provinciale Staten

Provincie Zeeland

Financiële consequenties externe inhuur:
Kostensoort: --
Bedrag:

Gedeputeerde belast met behandeling: Schönknecht-Vermeulen, C.M.M.

Vergadering PS: 06-11-2015
Nr: BLD-008
Agenda nr:
Vergadering GS: 22 september 2015
Nr: 15013298

Onderwerp: Startnota Natuurvisie Zeeland 2016-2022

VOORSTEL

Aan de Provinciale Staten van Zeeland

Samenvatting:

Via het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is het natuurbeleid volledig naar de provincies gedecentraliseerd. Natuurbeleid is daarmee een kerntaak van de Provincie geworden.
De nieuwe Wet Natuurbescherming (beoogde inwerkingtreding begin 2016) verplicht provincies een provinciale Natuurvisie op te stellen. In de Natuurvisie worden de hoofdlijnen verwoord van het provinciale natuurbeleid dat is gericht op behoud en versterking van de biologische diversiteit. De Natuurvisie is een door PS vastgesteld beleidsdocument.
Het provinciale natuurbeleid steunt op zes pijlers, te weten: natuurbescherming, natuurbeheer, natuurontwikkeling, natuurherstel, natuurverbreding en –beleving en landschap. Deze pijlers vormen de basis van de Natuurvisie.
In deze Startnota voor de Natuurvisie worden kort de achtergrond en kaders van het provinciale natuurbeleid geschetst. Per pijler worden beknopt de bijbehorende beleidsaspecten beschreven.
Ook worden kort het proces en de planning van de totstandkoming van de Natuurvisie toegelicht.
In de op de Startnota volgende Kadernota zal dieper op de verschillende aspecten worden ingegaan. Hierin worden dan ook de verbanden gelegd met ander relevant beleid van de Provincie, alsmede de samenhang met het beleid en de verantwoordelijkheden van andere overheden m.b.t. natuur en landschap. Ook worden dan de thema's natuur en economie en natuur en maatschappij verder uitgewerkt en worden er keuzes in ambitieniveau voorgesteld.
Het ligt in de bedoeling de Natuurvisie medio 2016 ter vaststelling aan uw Staten aan te bieden.

Wat willen we bereiken?
Als gevolg van het Decentralisatieakkoord Natuur en het Natuurpact is de Provincie verantwoordelijk voor de invulling van de regierol voor natuur en platteland en de inzet van daarvoor beschikbare middelen van het Rijk en de afgesproken eigen bijdrage. Met de komst van de nieuwe wet Natuurbescherming in 2016 is het daarbij verplicht om een Natuurvisie op te stellen.

Middels dit voorstel verzoeken wij u om in te stemmen met het traject om te komen tot een Natuurvisie voor de Provincie Zeeland in samenspraak met het maatschappelijk veld en uw Staten.
Daarbij willen wij graag uw instemming op de reikwijdte van de Natuurvisie. Het uiteindelijke doel is een Natuurvisie, die wordt vastgesteld in de zomer van 2016, waarin de provinciale kaders en ambities voor het integrale natuur- en landschapsbeleid vastliggen.

Waaraan kunnen we zien of alles bereikt is?
Met de vaststelling van een Natuurvisie medio 2016 wordt aan de wettelijke verplichting voldaan. De ambitie is echter groter, namelijk: een integrale Natuurvisie, opgesteld in samenspraak met het maatschappelijk veld, waaruit duidelijk blijkt welke beleidsaspecten wel en welke niet vrijblijvend zijn.
Daar waar fundamentele keuzes kunnen worden gemaakt, zal in de Kadernota gevraagd worden het ambitieniveau te bepalen.

statenstukken

Daar waar fundamentele keuzes kunnen worden gemaakt, zal in de Kadernota gevraagd worden het ambitieniveau te bepalen.
Samen met de Natuurvisie zal daarbij gevraagd worden om vaststelling van de bijbehorende financiële middelen voor de periode 2016-2022.

Wat doen we daarvoor?
Achtergrond
Natuur en landschap zijn belangrijk voor Zeeland. Het typische karakter en diversiteit ervan dragen positief bij aan de kwaliteit van leven, zorgen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en geven een impuls aan de vrijetijdseconomie. Natuur kan een belangrijke bijdrage leveren aan andere doelen, bijvoorbeeld op het gebied van welzijn, economie, water en landbouw. Vanwege dit maatschappelijke belang zet de Provincie zich samen met medeoverheden, burgers en bedrijfsleven in voor behoud en versterking van de Zeeuwse natuur.
Met het Decentralisatieakkoord Natuur (2011) en het Natuurpact (2013) is het natuurbeleid volledig gedecentraliseerd van Rijk naar provincies. De Provincie heeft daarmee een centrale rol gekregen bij de uitvoering van natuurbeleid en is verantwoordelijk voor het regionale beleid op het vlak van natuur en landschap en voor de inzet van de hiervoor beschikbare middelen van het Rijk en de eigen bijdrage. Natuur is een belangrijke kerntaak van de Provincie geworden.

De concrete natuurtaken die als gevolg van de decentralisatieafspraken van Rijk naar Provincie zijn overgegaan betreffen het volledige natuurbeleid, dat wil zeggen natuurontwikkeling (de ontwikkelopgave van het Natuurnetwerk Zeeland -voorheen Ecologische Hoofdstructuur EHS-), natuurbescherming (inclusief soortenbescherming), natuurbeheer (inclusief agrarisch natuurbeheer en faunabeheer), natuurherstel (Natura2000 en PAS), natuurbeleving/verbreding en landschap.
Het Natuurpact is verder uitgewerkt met maatschappelijke partijen in de Overeenkomst Manifestpartijen en provincies.

Voor de uitvoering van de taken heeft het Rijk ook middelen beschikbaar gesteld in de vorm van grond en geld. In onderstaande tabel een overzicht van de financiële middelen gegeven.

Overzicht financiële middelen uitvoering Natuurbeleid Provincie Zeeland (per jaar)	
Ontwikkelopgave	€ 3.400.000
Beheer (o.a. ook agrarisch natuurbeheer en faunabeheer)	€ 6.476.000
PAS	€ 3.129.000
Verplichte eigen bijdrage aan beheer	€ 2.600.000
	€ 15.605.000

Afbakening
De afspraken met het Rijk zijn niet vrijblijvend. Het Rijk is voor het realiseren van de Europese verplichtingen afhankelijk van de doelrealisatie door de provincies.
Provincies geven uitvoering aan deze verplichtingen met de door het Rijk beschikbaar gestelde middelen en eigen provinciaal geld. Het Rijk legt verantwoording af aan de Europese Commissie voor het nakomen van de Europese verplichtingen. Jaarlijks bespreken Rijk en provincies bestuurlijk
de ontwikkeling op het beleidsterrein van de natuur, de voortgang van de realisatie van de opgave en ambities en eventuele knelpunten daarbij. Die bespreking gebeurt op basis van jaarlijkse voortgangsrapportages die provincies zelf opstellen. Deze voortgangsrapportages aan het Rijk worden jaarlijks door GS aan PS ter kennisneming aangeboden. Iedere drie jaar worden de voortgangsrapportages door het Planbureau voor de Leefomgeving geëvalueerd. Deze driejaarlijkse evaluaties worden geagendeerd voor de vergadering van uw Staten.
Provincies zijn verantwoordelijk voor een groot deel van de gegevens in de rapportages aan het Rijk. Om de benodigde gegevens efficiënt te kunnen verzamelen wordt in samenwerking met de betrokken organisaties een provinciaal monitoringplan opgesteld. Hierin wordt vastgelegd wat en hoe gemonitord moet worden en hoe hierbij de taken en verantwoordelijkheden zijn verdeeld. Het Provinciaal Monitorings- en beoordelingsplan 2015 – 2021 wordt door GS vastgesteld.

Tot nu toe liggen de kaders voor het provinciaal natuurbeleid op provinciaal niveau vast in het Omgevingsplan Zeeland 2012-2018 en de Verordening Ruimte Provincie Zeeland en diverse, door GS vastgestelde nota's, namelijk het Natuurbeheerplan, de nota Toegankelijkheid Natuurgebieden (Natuurlijk genieten in Zeeland), de nota soortenbeleid, de nota leefgebiedenbenadering, de nota Wandelnetwerk Zeeland (ontdekkingsreis te voet over het Zeeuws Platteland) en de nota Faunabeleid Zeeland.
De algemene uitgangspunten voor het provinciale natuurbeleid, zoals tot op heden toegepast, zijn:

- vrijwilligheid bij verwerving
- eenheid van beheer
- geen planologische schaduwwerking (wanneer percelen nog niet zijn ingericht als natuur kan de huidige functie uitgeoefend blijven worden)
- afstemming natuur en landbouw
- synergie met waterbeheer
- toegankelijke en beleefbare natuurgebieden.

De wettelijke basis van het provinciaal natuurbeleid ligt vast in de Wet op de Ruimtelijke Ordening, de Natuurbeschermingswet 1998, de Flora- en faunawet en de Boswet. De laatste drie wetten worden vervangen door de nieuwe Wet Natuurbescherming (beoogde inwerkingtreding begin 2016).

De nieuwe Wet Natuurbescherming verplicht de provincies een provinciale Natuurvisie op te stellen. De Natuurvisie wordt door uw Staten vastgesteld. De wet schrijft voor dat de provinciale Natuurvisie in hoofdlijnen het beleid beschrijft waarmee invulling wordt gegeven aan de thema's in de Rijksnatuurvisie (*Natuurlijk verder*, 2014).
Verplicht onderdeel is een beschrijving in hoofdlijnen van het beleid gericht op het behoud en versterking van de biologische diversiteit door implementatie van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn en door het realiseren en beschermen van het provinciale deel van het Natuurnetwerk Nederland (NNN): het Natuurnetwerk Zeeland (NNZ, voorheen de herijkte Ecologische Hoofdstructuur (EHS).
De Natuurvisie is een beleidsnota die een totaaloverzicht geeft van het provinciaal natuurbeleid en input biedt voor het onderdeel natuur en landschap in het nieuwe Omgevingsplan in 2018. De Natuurvisie geeft een helder overzicht van de (nieuwe) taken en bevoegdheden en de ambities van de Provincie op het gebied van natuur en landschap.
De verschillende onderdelen van het integrale, provinciale natuur- en landschapsbeleid die in de Natuurvisie op hoofdlijnen worden beschreven, worden nader uitgewerkt in andere provinciale (beleids)nota's, uitvoeringsagenda's, of programmabegrotingen met betrekking tot natuur en landschap. In de Natuurvisie wordt verwezen naar deze beleidsstukken. De visie heeft hiermee ook de functie van kapstoknota.

Thematische aanpak
Het voorstel is om de kaders en ambities van het provinciaal natuur- en landschapsbeleid in de Natuurvisie te beschrijven aan de hand van de zes verschillende pijlers waarop het provinciale natuur- en landschapsbeleid gebouwd is:

1. Natuurbescherming
2. Natuurbeheer
3. Natuurontwikkeling
4. Natuurherstel
5. Natuurverbreding / -beleving
6. Landschap

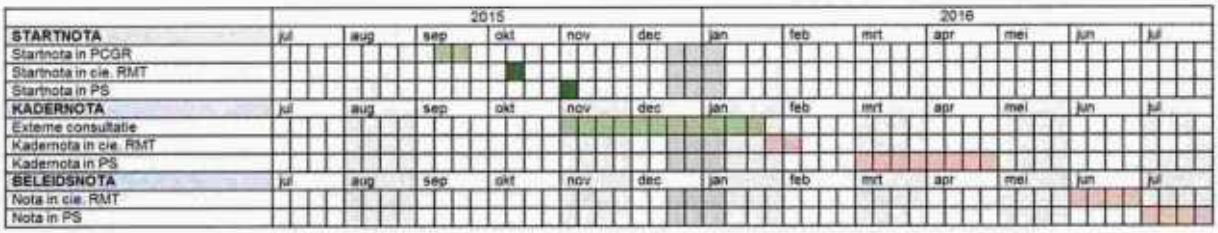
Verderop in deze nota wordt per pijler een beknopt overzicht gegeven van hetgeen in de Natuurvisie onder deze pijlers wordt opgenomen (de reikwijdte van de inhoud van de Natuurvisie).

Integratie met ander relevant beleid
De nieuwe Wet Natuurbescherming schrijft ook voor dat er bijzondere aandacht moet zijn voor de integratie met ander relevant beleid van de Provincie (zoals bijvoorbeeld economie, leefbaarheid, ruimte, water), alsmede voor de samenhang met het beleid en de verantwoordelijkheden van andere overheden m.b.t. natuur en landschap.
Naast een overzicht van het bestaande provinciale natuur- en landschapsbeleid (en de samenhang hierin) en bijhorende ambities geeft de Natuurvisie per pijler inzicht in de raakvlakken met andere beleidsvelden in de organisatie en met beleid en verantwoordelijkheden op het gebied van natuur en landschap van andere overheden.

Daarnaast is er in de Natuurvisie aandacht voor de thema's natuur-maatschappij en natuur-economie – wat kan de natuur betekenen voor de samenleving (burgers en bedrijfsleven) en andersom? Deze thema's hebben ook landelijk veel aandacht. Ze komen aan bod in de Rijksnatuurvisie (motto "*Natuur middenin de samenleving*") en zijn nadrukkelijk opgenomen in de 3-jaarlijkse Evaluatie Natuurpact door het Planbureau voor de Leefomgeving in opdracht van Rijk en provincies (1e rapportage 2016).

Ambitieniveau
Veel van de beleidsaspecten en ambities in de Natuurvisie vloeien voort uit eerdere afspraken met het Rijk en Manifestpartijen en zijn dus niet vrijblijvend. Toch kan de Provincie ten aanzien van sommige beleidsaspecten wel degelijk keuzes maken. Bijvoorbeeld met betrekking tot de thema's natuur-maatschappij en natuur-economie, of tot inspanningen voor natuur en soorten buiten het natuurnetwerk en voor landschap. Ook in de mate van verinnerlijking van het provinciale natuur- en landschapsbeleid met andere beleidsvelden kunnen keuzes worden gemaakt.
Uit de Natuurvisie moet duidelijk blijken welke beleidsaspecten wel en welke niet vrijblijvend zijn. In de kadernota worden per pijler van de visie aan uw Staten keuzes ten aanzien van het ambitieniveau voorgelegd.

Beoogd traject tot vaststelling van de Natuurvisie
Van kadernota tot en met vaststelling van de Natuurvisie is ongeveer een half jaar nodig. De vaststelling van de Natuurvisie staat gepland voor juli 2016. De stap van startnota naar kadernota kan naar verwachting in een half jaar worden gezet. De vaststelling van de startnota kan worden geagendeerd in de vergadering van uw Staten op 6 november.
Voor de reikwijdte van de startnota is input gevraagd aan de verschillende afdelingen van de Provincie, maar ook via de Provinciale Commissie van de Groene Ruimte (PCGR) aan het maatschappelijk veld. De PCGR bestaat uit een vertegenwoordiging van de Zeeuwse gemeenten, de ZLTO, het Waterschap, de Recron, terreinbeherende organisaties (Het Zeeuwse Landschap, Natuurmonumenten en Staatsbosbeheer), Federatie Zeeuws Particulier Grondbezit, het Collectief Poldernatuur Zeeland (bij vraagstukken over agrarisch natuurbeheer), de Zeeuwse Milieufederatie en het Kadaster.
Na vaststelling van de startnota, waarin de onderwerpen zijn benoemd, zullen medeoverheden, maatschappelijke organisaties, ondernemers en het bedrijfsleven worden geconsulteerd voor input voor de kadernota.
De kadernota met daarin keuzes kan dan worden behandeld in PS van maart 2016, waarna een Natuurvisie kan worden voorgelegd in PS voor de zomer 2016. In onderstaande planning zijn de verschillende stappen aangegeven.

Opbouw van de Natuurvisie
De bedoeling is om de opzet van de Natuurvisie zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de zes pijlers van het provinciale natuur- en landschapsbeleid. Omdat het om een startnota gaat, worden nu geen inhoudelijke keuzes gevraagd, maar wordt alleen aangegeven wat in deze hoofdstukken zal worden opgenomen.

1. Natuurbescherming
De bescherming van de Zeeuwse natuurgebieden gebeurt door middel van de bestaande wetgeving, zoals vastgelegd in de (nieuwe) Wet natuurbescherming en de wet op de Ruimtelijke Ordening. Er is onderscheid te maken tussen gebiedsbescherming en soortenbescherming.
Gebiedsbescherming heeft betrekking op het Natuurnetwerk (voorheen EHS), via de Verordening Ruimte Provincie Zeeland (VRPZ), en op Natura2000-gebieden, waarvoor het opstellen van een N2000 beheerplan verplicht is. In een beheerplan is o.m. omschreven wat de huidige natuurkwaliteiten zijn, hoe de Europese doelen behaald kunnen worden (o.a. maatregelen) en welke activiteiten in en rond het gebied mogelijk zijn en welke daarvan vergunningplichtig zijn.

Zeeland kent 16 Natura2000-gebieden, te weten: *Yerseke en Kapelse Moer, Zwin- en Kievittepolder,* de kreken *Groote Gat, Canisvliet* en *Vogelkreek, Kop van Schouwen, Manteling van Walcheren, Oosterschelde, Westerschelde, Veerse Meer, Grevelingen, Krammer-Volkerak, Zoommeer, Markiezaat, Voordelta* en *Vlakte van de Raan* (laatste zes deels Zeeland). In de Natuurvisie zal worden aangegeven hoe deze gebiedsbescherming is geregeld.
Ook de instandhouding van het bosareaal maakt onderdeel uit van de gebiedsbescherming
Bij soortenbescherming verplicht de Provincie zich tot de duurzame instandhouding van soorten oftewel behoud van biodiversiteit. Voor een deel krijgt dit invulling in de gebiedsbescherming. Maar ook buiten het NNZ vraagt dit inspanning. In het Natuurpact is afgesproken dat de Provincie daar een inspanningsverplichting heeft.
Bovendien is de Provincie bevoegd gezag voor de wettelijke bescherming van soorten zoals die in de Wet natuurbescherming zijn genoemd. Naast de uitvoering van beschermingstaken speelt de Provincie ook een rol bij de bestrijding van exoten.

2. Natuurbeheer
Natuurbeheer gebeurt voor grote gebieden door terreinbeherende organisaties als Het Zeeuwse Landschap (7022 ha), Natuurmonumenten (1999 ha) en Staatsbosbeheer (7546 ha) en door particulieren (982ha) (getallen per 01-01-15). Zij ontvangen hiervoor subsidie op grond van de Subsidieregeling Natuur en Landschap (SNL). Landelijk worden er afspraken gemaakt over de lijst van subsidiabele natuurdoeltypen. Het gaat dan om een omschrijving van de typen, de subsidiebedragen per type en het percentage daarvan dat door de provincies wordt vergoed. Op dit moment geldt dat beheerders bij ingang van nieuwe contracten 75% van de normkosten van het beheer krijgen.
De Provincie bepaalt (via het Natuurbeheerplan) waar welke natuurdoeltypen worden nagestreefd en in welke gebieden het beheer daarvan subsidiabel is.
In sommige gevallen kan het nodig zijn om in een bestaand natuurgebied na verloop van tijd nazorgmaatregelen te treffen. Bijvoorbeeld wanneer de natuur zich er anders heeft ontwikkeld dan beoogd, aannamen over waterbeheer in de praktijk anders hebben uitgepakt, of de visie op het recreatieve medegebruik gewijzigd is, etc.
Onder deze pijler valt ook het agrarisch natuur- en landschapsbeheer, waarvoor in 2015 al een stap is gemaakt naar een efficiënter en effectiever stelsel door te werken met leefgebieden en door het afsluiten van een contract met één collectief, het Collectief Poldernatuur Zeeland.
Vierde onderdeel betreft het faunabeheer, zowel de schadebestrijding als de schade-uitkeringen. Bij het faunabeheer vervult de Faunabeheereenheid Zeeland een belangrijke rol. Zij brengt de verschillende partijen op het gebied van faunabeheer bijeen en initieert, coördineert en faciliteert de uitvoering van beheermaatregelen. Schade veroorzaakt door in het wild levende dieren zal in bepaalde gevallen worden vergoed. De Provincie is verantwoordelijk voor de financiering en efficiënte uitvoering van een schaderegeling.

3. Natuurontwikkeling
Met het Rijk zijn afspraken gemaakt over de omvang van het Natuurnetwerk in Zeeland in 2027. Hiertoe is in 2013 het Natuurnetwerk herijkt waarbij deze circa 1000 ha kleiner is geworden en nu 6000 ha groot is. De opgave nog te ontwikkelen natuur bedraagt nu ruim 1000 ha.
Bij de verwerving en inrichting van nieuwe natuurgebieden worden steeds de algemene uitgangspunten van het provinciale natuurbeleid gehanteerd. Dit zijn: aankoop of uitruil op vrijwillige basis, streven naar eenheid van beheer, flexibiliteit in de begrenzing van nieuwe natuurgebieden in het Natuurbeheerplan, geen planologische schaduwwerking (wanneer percelen nog niet zijn ingericht als natuur kan de huidige functie uitgeoefend blijven worden), afstemming landbouw en natuur, koppeling met andere beleidsdoelen (bv. waterbeheer) en streven naar een zo optimaal mogelijke toegankelijkheid en beleefbaarheid van de natuurgebieden.
Gedurende de jaren 2014 en 2015 werden vanuit het Rijk nauwelijks middelen beschikbaar gesteld voor natuurontwikkeling. Daarom is in deze jaren alleen ingezet op inrichting van reeds verworven gebieden en aankoop van zogenaamde niet te missen aankoopkansen, voor zover die konden worden gefinancierd uit de verkoopopbrengst van daartoe door het Rijk ontvangen gronden.

4. Natuurherstel
Om de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden te bereiken is in (delen van) deze gebieden natuurherstel nodig. Hiervoor moeten maatregelen worden getroffen, die zijn vastgelegd in de Natura 2000-beheerplannen en de gebiedsanalyses die zijn opgesteld in het kader van de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS). Met de PAS wordt enerzijds ontwikkelruimte toegekend aan projecten en

andere activiteiten die stikstofdepositie veroorzaken en worden anderzijds herstelmaatregelen in natuurgebieden genomen met als doel de negatieve effecten van stikstofdepositie weg te nemen.

5. Natuurbeleving/-verbreding
In het Omgevingsplan is bepaald dat de Provincie alle natuurgebieden systematisch bekijkt op mogelijkheden voor verbetering van de toegankelijkheid en beleving. Daarbij worden eisen gesteld aan de toegankelijkheid via de beheersubsidie en wordt de aanleg van voorzieningen gestimuleerd. Op dit moment geldt dat van alle bestaande natuur gemiddeld 80% toegankelijk is. Ook voor nieuwe natuur wordt als uitgangspunt gehanteerd dat natuurgebieden toegankelijk zijn waar dat kan, waarbij 80% een richtgetal is. Uit de Nota Toegankelijkheid (2009) blijkt dat maar 5% van de Zeeuwse natuur geheel afgesloten en nauwelijks beleefbaar is.
Voor natuurbeleving/-verbreding heeft de Provincie in samenwerking met onder andere Stichting Landschapsbeheer Zeeland, Waterschap, gemeenten en ondernemers per regio een netwerk van 2500 km aan wandelpaden door natuurgebieden en over boerenland gerealiseerd. Agrariërs onderhouden de boerenlandpaden als onderdeel van het wandelnetwerk Zeeland.
Er wordt samengewerkt met het VVV Zeeland voor promotie en informatievoorziening over het netwerk en over alle natuurgebieden. Op de site staan o.a. routes voor fietsers en ruiters en informatie over toegankelijkheid en toegankelijkheid voor mindervaliden en de excursies.
Andere vormen van natuurbeleving die door de Provincie worden ondersteund zijn activiteiten en voorzieningen op het gebied van natuureducatie van het Nationaal Park Oosterschelde, Terra Maris en IVN. Ook de wijze van samenwerking tussen deze organisaties zal aan bod komen in de Natuurvisie.
Onder verbreding worden ook de thema's natuur en maatschappij en natuur en economie nader belicht (voor zover deze niet onder de andere pijlers worden uitgewerkt). Wat kan natuur voor maatschappij en economie betekenen en vice versa?

6. Landschap
De Provincie beoogt de identiteit, diversiteit en belevingswaarde van het Zeeuwse landschap en de aanwezige cultuurhistorische waarden te behouden en te versterken. Herkenbaarheid, identiteit en regionale diversiteit zijn daarbij belangrijke uitgangspunten. De Provincie zet daarom in op behoud, versterken en benutten van de meest kenmerkende landschapskwaliteiten en -waarden in Zeeland.
Het provinciale natuur- en landschapsbeleid draagt hier aan bij. Zo worden veel bijzondere landschappen en aardkundige waarden beschermd en beheerd in het kader van het Natuurnetwerk Zeeland (bv. duinen, poelgebieden, kreken, schorren). Hetzelfde geldt voor veel archeologische en cultuurhistorische monumenten zoals bijvoorbeeld vliedbergen, de Staats-Spaanse Linies en alle binnendijken. De belevingswaarde van deze landschappen wordt behouden en versterkt door het consequent toepassen van één van de vaste uitgangspunten van het provinciale natuurbeleid: streven naar een zo optimaal mogelijke toegankelijkheid en beleefbaarheid van natuurgebieden.
Daarnaast hecht de Provincie er aan ook meer algemene Zeeuwse landschapswaarden te behouden. Zij stimuleert daarom het actief beheer van particuliere natuur- en landschapselementen (ook buiten het Natuurnetwerk).
In de Natuurvisie zijn alleen onderdelen van landschapsbeleid opgenomen voor zover die aanvullend zijn op beleid ten aanzien van landschap waar andere provinciale beleidsnota's reeds in voorzien. Dit om overlap te voorkomen.

Wat mag het kosten?
Het opstellen van de natuurvisie vindt in de eigen organisatie plaats. Daaraan zijn zeer beperkte kosten, bijvoorbeeld zaalhuur/publicaties, verbonden die kunnen worden gedekt uit regulier budget. De kosten voor uitvoering van de uiteindelijke Natuurvisie zijn later aan de orde.

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig bijgevoegd ontwerp-besluit.

Gedeputeerde Staten,

Drs. J.M.M. Polman, voorzitter,

A.W. Smit, secretaris.

Ontwerp-besluit

Provinciale Staten van Zeeland,
gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van 22 september 2015, nr. 15013298;

besluiten:

In te stemmen met de Startnota van de Natuurvisie Zeeland 2016 - 2022.